

marco käller **onbekende beroemdheid**

Bijzondere zeilprestaties zijn niet alleen voorbehouden aan mensen uit de categorie Bekende Nederlanders. Zeilen belicht een aantal van die vergeten zeilers onder de noemer 'Onbekende beroemdheden'.

GEFLUISTERDE ZEEVERHALEN

WIE ZICH TUSSEN HET IJSELMEER EN DE WADDENZEE BEGEEFT IS MISSCHIEN IN MAKKUM WEL EENS BINNENGELOPEN BIJ GALERIE MARCO KÄLLER. HET LEVEN VAN DEZE KUNSTSCHILDER ZIT VOL BOOTJES. DE ENE KEER VORMT ZEILEN DE INSPIRATIE VOOR HET SCHILDEREN, DE ANDERE KEER IS HET ANDERSOM. EEN PORTRET VAN EEN LEVEN DAT ZICH AFSPEELT TUSSEN EEN LEKKE SHARPIE EN GEFLUISTERDE ZEEVERHALEN.

TEKST MICHEL VAN STRATEN FOTO'S MARCO KÄLLER

Mijn allereerste bootje was een polyester overnaads jolletje. Een bijbootje", vertelt Marco Käller. "Ik heb er eerst in geroeid, omdat ik er toen nog niet in mocht zeilen. Een jaar of zeven was ik. Pas later kwam daar ook een zeiltje op. Ook voer ik in de oude kano van mijn vader." Zo maakte Käller kennis met het water, in een zijarm van de Maas, bij Maasbommel. De tent stond er de hele zomer, 'voor het weekendgebeuren'. "Mijn volgende boot vond ik per toeval. Mijn buurman wist een boot te koop, een twaalf kwadraats Sharpie. Ik kreeg van mijn vader een zakmes mee om hem te

keuren. Hij had me verteld hoe je dat moest doen met een houten boot: prikken. Nou, ik prikte er eigenlijk een beetje doorheen. Ik dacht: als ik die boot nu niet goedkeur, heb ik de komende zomer geen boot. Dus ik heb hem maar goedgekeurd. En daarna begon natuurlijk de ellende om die boot drijvende te houden. Die was gewoon rot, dat wist ik ook wel. En ik had niet de mogelijkheden om er nieuwe spanten in te zetten of een nieuwe zwaardkast, dus ik prutste dat dicht met katoen, vet en dat soort dingen." Het werd een leerschool voor Käller, die in de Sharpie niet zijn laatste op te knappen boot had gevonden, zo bleek later. Op de Sharpie volgde een Schakel. Geen opknapper dit keer, maar een nieuwe. "Mijn studiefinanciering voor een heel jaar

*Nautisch
schilderen
zonder te
varen kan
natuurlijk niet*

heb ik aan die boot besteed. Die financiering kreeg je toen ineens, voor een heel jaar. Met dat geld liep ik direct naar de jachtbouwer en bestelde mijn boot.”

‘Ziekelijke afwijking’

Vriendin Käthi, nu Marco’s vrouw, voer met hem mee. Die stap was snel gezet, want zij kwam zelf uit een zeilersfamilie. Omdat zij altijd in Zeeland had gevaren en zij weleens wat anders wilde, verplaatsten de zeilavonturen zich naar Friesland. Daarna kreeg Käller het te druk met zijn gezin (twee kinderen) en zijn werk, waardoor hij geen tijd meer had om te varen. Pas toen zijn werk als beeldend kunstenaar steeds sterker de nautische kant op bewoog, ging hij ook weer varen. Want nautisch schilderen zonder te varen, dat kon natuurlijk niet. Een volgende boot werd aangeschaft. Het werd een klassieker, een Neptune Kryssare. De ultieme open boot met een piepkleine kajuit. Te klein voor een heel gezin, maar dat gaf niet, want Käthi hoefde niet meer zo nodig alle vrije uren op de boot door te brengen. Dacht Marco. Totdat Käthi op een zondagochtend iedereen het bed uit joeg om, vol bepakt, naar de boot te gaan. “En toen gingen we dus varen”, vertelt Käller. “Dat was nog op de Maas. Het was een goede boot voor op de rivier, want je kon er loeischerp mee varen. Oja, er hing ook nog een Optimistje achter. Iedereen was verkocht, en, ja hoor, er moest zelfs een grotere boot komen volgens Käthi. Nou, dat was nog niet gezegd of die kochten we. Diezelfde week.”

Dat was een 5 KR, een KreuzerRacer. Van hout. Maar tijd voor intensief onderhoud was er niet meer.

Een erfenis – Käthi zei dat ze die erfenis in de geest van haar vader ‘onverantwoord wilde besteden aan een boot’ – vormde de opstap voor boot nummer zoveel. Maar die moest dan wel van polyester zijn, want dat hout kostte veel te veel tijd. In de Beneteau First van tien meter die Marco en Käthi toen kochten varen ze nu nog steeds. En op het strandje van Makkum hebben ze nog een paar Lasers liggen, kano’s in de achtertuin en een Vaurien in de schuur. Had ik de Oceaan 22 al genoemd? Die moet ook ergens zijn. “Ik heb een ziekelijke afwijking om zielige bootjes op te knappen”, zegt Käller. In zijn jonge jaren had hij zelfs al een plek gereserveerd voor zijn woonboot. Die moest alleen nog even worden gebouwd. Dat is er voor hunzelf nooit van gekomen. Maar de cirkel is rond, want Marco heeft net één van zijn kinderen geholpen te verhuizen naar een woonboot.

Van huis naar boot

Het maritieme schildersleven van Marco Käller begon, gek genoeg, met een huis. In Malden, een plaats in Gelderland aan het Maas-Waalkanaal ontwierp en bouwde de beeldend kunstenaar zijn eigen vrijstaande huis met uitzicht over het water. “Omdat het huis aan het water lag, werd dat een nautisch ontwerp”, vertelt Käller, alsof dat volkomen logisch is. De voordeur was te bereiken via een loopplank, een raam kreeg de vorm van een patrijspoort. Toen het

huis met ‘een knipoog naar een boot’ klaar was, wilde hij zijn Open Huis opsieren. “Toen ben ik wat schilderijen gaan maken. Gewoon, om een expositie te hebben voor tijdens dat Open Huis.”

Käller schilderde de collectie min of meer stiekem, ’s nachts vooral. Want te koop lopen met je kunst, dat had hij tijdens zijn kunstopleiding niet geleerd. Käller, die nieuwe opdrachten wilde gaan werven voor decor- en interieurontwerp, wilde met die schilderijen belangstelling voor zijn ontwerpwerk opwekken. “Het was de bedoeling om mijn ontwerpboeken daar geopend neer te leggen.” Er gebeurde iets bijzonders. “Ik begon in één keer enorm te verkopen tijdens dat Open Huis. En niet alleen aan mensen die ik kende, maar ook aan bezoekers die toevallig ergens de uitnodiging hadden gezien. Het eind van het verhaal was dat ik heel veel had verkocht.”

De volgende dag stapte Käller naar de school waar hij toen tekenles gaf en stopte hij met zijn baan. Het was een grote stap, want in de wereld van de Kunstacademie was het niet gebruikelijk dat je van je kunst zou kunnen leven. Vanaf die tijd ging Käller zich echter nog meer toeleggen op nautische schilderijen en verschoof hij zijn ontwerppraktijk naar de achtergrond. Käller had weliswaar de Kunstacademie gedaan, decors ontworpen en voorstellingen gecreëerd, maar een beroep als kunstschilder was eerder nog niet in hem opgekomen. “Dat ik er nu van kan leven is wel een soort wonder”, vertelt Käller. “Dat mensen een offer willen brengen om werk van mij te bezitten vind ik nog steeds prachtig.”

Omdat het Maas-Waalkanaal nou eenmaal niet een heel groot vaarwater is, zocht Käller een andere ruimte. In 2007

BEELDEND KUNSTENAAR

Marco’s vader was reclame-tekenaar, dus tekenen en schilderen was de jonge Marco niet vreemd. Zijn eerste waterverfschilderij maakte hij toen hij vier jaar was. Zijn vader lijstte het onmiddellijk in. In Den Bosch bezocht Marco later de kunstacademie. Hij studeerde af in de studierichting Tehatex aan de Nieuwe Leraaropleiding in Nijmegen. Na het volgen van enkele lessen aan de Toneelschool in Arnhem brak een periode aan waarin Käller werkte als zelfstandig theatervormgever. Van 1981 tot 1996 was Käller parttime docent tekenen aan het Heldring College in Zetten en ontwerper van interieurs.

GALERIE MARCO KÄLLER

Het werk van Marco Käller is te zien in Galerie Marco Käller in Marina Makkum (De Holle Poarte) aan de Süderseewei 6b in Makkum. Indrukken van zijn beeldende kunst en informatie over openingstijden zijn te vinden op www.kaller.nl.

WIN EEN BOEK

Marco Källér heeft recent een boek geschreven en geïllustreerd over zijn werk en specifiek over de Zeeverhalen-collectie die hij tentoonstelt. *Zeilen* verloot een gesigneerd exemplaar van de dubbeluitgave Marco Källér, beeldend kunstenaar/ Zeeverhalen-collectie. Stuur een e-mail met uw motivatie naar info@zeilen.nl als u daarvoor in aanmerking wilt komen.

ZEEVERHALEN

Marco Källér merkte dat bezoekers van zijn galerie associaties kregen bij zijn schilderijen en er hun verhalen bij begonnen te vertellen. Dat bracht hem op het idee dergelijke verhalen te gaan koppelen aan zijn werken. In januari 2014 opende Källér in een aparte ruimte van zijn galerie een nieuwe tentoonstelling met een collectie zeeverhalen. Behalve schilderijen hangen hier grote schelpen waaruit niet het geluid van de zee komt, maar dat van de betreffende gesproken zeeverhalen. Die groeiende collectie verhalen is te zien en te beluisteren in Galerie Marco Källér.

voer hij daar, met de boot, tegenaan. "In mijn hele leven zit een grote mate van toeval. Ik reageer op de dingen die zich aandienen." Op een steenworp afstand van de Waddenzee heeft Källér sindsdien in Makkum zijn werkplaats en galerie. Sinds hij drie jaar geleden het huis in Malden verkocht woont hij ook in Makkum. "Het is heel inspirerend om daar te zijn. Er komen allemaal interessante dingen op me af." Källér vertelt over een zeesleepboot waar hij misschien iets mee wil gaan doen, contact met een wedstrijdzeiler, een uitnodiging om mee te gaan garnalenvissen en nog meer spontane ontmoetingen, doordrenkt van de liefde voor het water. "Ik kreeg ook een uitnodiging om eens mee te gaan met zo'n rib om mee te maken hoe het er op het water uitziet met windkracht tien. Heel erg leuk. Dat inspireert weer tot nieuwe werken. Het is spannend om nieuwe dingen te ontdekken."

Ik kan goed starten

"Mijn werk is in al die jaren gewoon meegegroeid met wat ik zelf heb beleefd", vertelt Källér. "Met kleine bootjes voer ik vroeger altijd wedstrijden. Ik vond dat heel fascinerend. Maar ik bakte er niks van." Pas later ging Källér deze kleine bootjes schilderen. Doelend op het vroegere wedstrijdzeilen zegt Källér: "Ik kan maar één ding goed en dat is starten. Ik heb daar wel een goed gevoel voor en vind ik ook gaaf om te doen." Daarna verslapt de aandacht, naar eigen zeggen.

Later vaart Källér vaak de 24-Uurs Zeilrace. "Leuk om met een groep mensen gezamenlijk iets te doen." En omdat de 24-Uurs met wel heel veel mensen wordt gedaan, verzong hij zelf zijn eigen 24-uurs race: "Dan gingen we gewoon 24 uur aan één stuk alleen maar varen. Met een aantal vrienden. Tig keer het IJsselmeer en het Markermeer rond en dan weer terug. Maar niet iedereen vond het leuk om alleen maar te varen. En de controle van een organisatie

is er dan ook niet. Niemand verzint het natuurlijk om tijdens de echte 24-uurs voor te stellen: zullen we even een paar uur stoppen? Maar hier kon die bemanning natuurlijk zeggen: 'Hé Källér, hou nou effe op, we gaan hier voor anker en we gaan eten. En daarna even slapen. En dan mag je weer.'

Dergelijke nachtelijke tochten bieden zonder opgezet plan inspiratie voor nieuw schilderwerk. "Ik weet nog dat toen ik in een maanloze nacht een rode boei rondde de hele wereld rood zag. Dat was geweldig." Naar aanleiding daarvan schilderde Källér in 2007 het olieverfschilderij *Red Flash*, waar het rood je vanaf het linnen tegemoet knalt.

Gefluisterde zeeverhalen

Het kan natuurlijk niet anders of de 'starter' Källér is weer met een nieuw project begonnen. Dat heeft zijn oorsprong in zijn maritieme schilderwerk. "In de galerie begonnen mensen hun verhalen te vertellen naar aanleiding van wat daar hangt. Dat gebeurde zo vaak, dat ik dacht: daar moet ik iets mee gaan doen. Vorig jaar ben ik schilderijen gaan maken naar aanleiding waarvan ik mensen hun verhaal liet vertellen." In een aparte ruimte hangen schilderijen aan de muur en zogenaamde 'audioschelpen' aan het plafond. Deze schelpen herbergen koptelefoons waaruit de ingesproken verhalen hoorbaar zijn. Tot nu toe zijn dat de verhalen van een garnalenvisser, een waddengids, een stuurman op de koopvaardij en een wedstrijdzeiler. Källér: "Die collectie ga ik jaarlijks uitbreiden met steeds nieuwe items." Videobeelden van de verhalenvertellers in hun natuurlijke omgeving completeren de tentoonstelling. De combinatie van de vaak impressionistische schilderijen van Källér en de intimiteit van de audioschelpen creëert een collectie van haast gefluisterde zeeverhalen.

Droomboot

Heeft Källér nog wensen voor de toekomst? Nou zeker. De net geopende Zeeverhalen-tentoonstelling doet nu al smaken naar meer. Mag hij even wegdromen? "Een groot ruim vol met verhalen van mensen die dezelfde fascinatie voor de zee hebben als ik. Een soort museum, vol impressies van hoe allerlei mensen met dat onderwerp bezig zijn. Dat zou heel mooi zijn, als je al die facetten kunt beleven in beelden, schilderijen, film, muziek, gedichten en noem maar op. Ik zou dat nog veel meer bij elkaar willen brengen allemaal."

Stel dat zoiets doorgaat, blijft er voor Källér dan nog tijd over om te schilderen? "Ja, dat is iets wat altijd doorgaat." Källér ziet zichzelf meer als iemand die zo'n project opzet. "Daar ben ik beter in." Ah, daar hebben we de goede starter uit het wedstrijdzeilen weer, merk ik op. Källér lacht. "Zo heeft nooit eerder iemand daar naar gekeken. Maar inderdaad, en het is ook voor het eerst dat ik nu iets aan het vervolmaken ben."

De eerste gefluisterde zeeverhalen heeft hij al. Nu de rest nog. ●

"Het is spannend om nieuwe dingen te ontdekken"

